

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA

KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego

w zakresie kwalifikacji

SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka

wyodrębnionej w zawodzie

325905 opiekunka dziecięca

Branża: pomocy społecznej SPO

Autorzy: mgr Jolanta Maj, mgr Anna Owsicka, mgr Robert Fleischer

Recenzenci:

Recenzent 1 – Recenzja dydaktyczna (nauczyciel uczący w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację) dr hab. inż. Marcin Chrzan

Recenzent 2 – Recenzja merytoryczna (przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu) dr inż. Mirosław Żurek

Ekspert: dr Narcyza Baczewska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kursu umiejętności zawodowych (KUZ): **Żłobki Miejskie.**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kursu umiejętności zawodowych (kuz)

Warszawa 2021

Spis treści

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego

1.	Wprowadzenie	4
2.	Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia	11
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	22
2.3.	Plan kursu umiejętności zawodowych	24
3.	Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych	25
4.	Programy poszczególnych zajęć	26
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Potrzeby dziecka zdrowego	26
4.1.1	Cele ogólne przedmiotu	26
4.1.2	Cele szczegółowe przedmiotu	26
4.1.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	27
4.1.4	Procedury osiągania celów kształcenia	29
4.1.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	32
4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego	34
4.2.1	Cele ogólne przedmiotu	34
4.2.2	Cele szczegółowe przedmiotu	34
4.2.3	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	35
4.2.4	Procedury osiągania celów kształcenia	37
4.2.5	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	40
5.	Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych	42
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	43
6.1.	Wykaz literatury	43
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	49
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu	51
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	53

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH SPO.04.3. Pielęgowanie dziecka zdrowego

1. Wprowadzenie

Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych

Kurs Umiejętności Zawodowych (dalej KUZ) to pozaszkolna forma kształcenia ustawicznego. KUZ jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie: jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów, albo efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Minimalna liczba godzin kształcenia na kursie umiejętności zawodowych:

- w przypadku kształcenia w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianej dla danej części efektów kształcenia, określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego;
- w przypadku kształcenia w zakresie efektów kształcenia właściwych dla dodatkowych umiejętności zawodowych – jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia przewidzianych dla danej dodatkowej umiejętności zawodowej, określonej w przepisach prawa;
- w przypadku efektów wspólnych dla wszystkich zawodów wynosi 30 godzin.

Kursy umiejętności zawodowych mogą być prowadzone przez:

- 1) publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych - w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz
- 2) w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła;
- 3) publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego.

Program kursu umiejętności zawodowych dla jednostki efektów uczenia się SPO.04.3. Pielęgowanie dziecka zdrowego wyodrębnionej w zawodzie opiekunka dziecięca 325905 przeznaczony jest dla osób dorosłych, zainteresowanych uzyskiwaniem i uzupełnianiem wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Osoby, które nie ukończyły 18 lat, podlegają obowiązkowi nauki, który spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej, albo przez realizowanie, zgodnie z odrębnymi przepisami, przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Program kursu ma strukturę przedmiotową/spiralną. Struktura treści ułożona jest w kursie tak, aby była bardzo przydatna w procesie utrwalania wiedzy i kształtowania trwałych umiejętności i kompetencji. Ma to znaczenie w przypadku podjęcia innych kursów umiejętności zawodowych lub kursu kwalifikacji zawodowych wyłonionych dla zawodu opiekunka dziecięca. Pozwala ona kształcącym wzbogacać zakres informacji, pogłębiać treści i nabywać coraz bardziej skomplikowane umiejętności. Umożliwia

również prowadzącemu zajęcia nawiązywanie do wcześniej omawianych tematów, dzięki czemu utrwalane są wiadomości i umiejętności poznane w początkowym etapie kształcenia.

Kształcenie na kursie umiejętności zawodowych może być realizowany w formie stacjonarnej lub zaocznej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (on-line). Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są zobowiązane zorganizować szkolenie dla uczestników kursu przed rozpoczęciem zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej. Kształcenie praktyczne nie może odbywać się z wykorzystaniem tych metod i technik kształcenia na odległość. Rodzaj i wymiar godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość określa podmiot prowadzący kształcenie ustawiczne z wykorzystaniem tych metod i technik.

Podmioty prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość zapewniają:

1. dostęp do oprogramowania, które umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między słuchaczami lub uczestnikami a osobami prowadzącymi zajęcia;
2. materiały dydaktyczne przygotowane w formie dostosowanej do kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;
3. bieżącą kontrolę postępów w nauce słuchaczy lub uczestników, weryfikację ich wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, w formie i terminach ustalonych przez podmiot prowadzący kształcenie;
4. bieżącą kontrolę aktywności osób prowadzących zajęcia.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Wskazane jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy potrzeb rozwoju uczestnika w kontekście specyfiki przedmiotu nauczania (diagnoza posiadanych kompetencji i potrzeb rozwoju uczestnika powinna być wykonana przez zespół prowadzących i wychowawców z udziałem pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego, rodziców) oraz ustalenie sposobu pracy z uczestnikiem. Dużą uwagę należy zwrócić na uczestników posiadających trudności z uczeniem się. Niemniej ważni są uczestnicy uzdolnieni i szczególnie zainteresowani zawodem, przedmiotem nauczania. Każdy uczestnik posiadający szczególne potrzeby i możliwości powinien mieć określone właściwe dla siebie tempo i zakres pracy w obszarze przedmiotu nauczania z zachowaniem realizacji podstawy programowej.

Kurs umiejętności zawodowych SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego wyodrębnionej w zawodzie opiekunka dziecięca kończy się zaliczeniem w formie ustalonej przez podmiot prowadzący kurs. Osoba, która uzyskała zaliczenie, otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych. Osoba, która ukończyła KUZ i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w obrębie tej samej kwalifikacji, może być zwalniana, na swój wniosek złożony podmiotowi prowadzącemu kwalifikacyjny kurs zawodowy, z zajęć dotyczących odpowiednio treści kształcenia lub efektów kształcenia zrealizowanych w dotychczasowym procesie kształcenia, o ile sposób organizacji kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym umożliwia takie zwolnienie.

Dla zawodu opiekunka dziecięca przypisano poziom IV Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej. Dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie: SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych określono poziom 4 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kurs umiejętności zawodowych SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego może być prowadzony w formie:

- dziennej – nauka odbywa się przez 5 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (2,1 miesiąca x 120 godz. (1 miesiąc) = 256 godz.)
- stacjonarnej – nauka odbywa się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (3,5 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 256 godz.)
- zaocznej: nauka odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie (minimum 65% z 256 godzin = 166,4 godzin).

Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego został opracowany do realizacji w formie:

- stacjonarnej - zajęcia odbywają się 3 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie (3,5 miesiąca x 72 godz. (1 miesiąc) = 256 godz.).

Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego (94 godz.) oraz praktycznego (162 godz.).

Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 256 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu opiekunka dziecięca.

Jednocześnie wszystkie osoby prowadzące zajęcia na kursie mają obowiązek realizować tematykę (wiadomości, umiejętności i postawy – kompetencje) z obszarów kompetencji personalnych i społecznych oraz organizacji małych zespołów, zgodnie z treściami Podstawy Programowej Kształcenia w Zawodach szkolnictwa branżowego dla zawodu opiekunka dziecięca:

SPO.04.8. Kompetencje personalne i społeczne

SPO.04.9. Organizacja pracy małych zespołów

Założenia programowe

Celem kształcenia zawodowego jest przygotowanie uczących się do życia w warunkach współczesnego świata, wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy. Zadania wszystkich podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. W procesie kształcenia zawodowego ważne jest podbudowa kształcenia ogólnego zdobytego w procesie kształcenia szkoły podstawowej, gimnazjalnej lub średniej, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych. Odpowiedni poziom wiedzy ogólnej powiązanej z wiedzą zawodową przyczyni się do podniesienia poziomu umiejętności zawodowych absolwentów kursów umiejętności zawodowych, a tym samym zapewni im możliwość sprostania wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy. Opracowany program kursu pozwala na osiągnięcie powyższych celów ogólnych kształcenia zawodowego.

Zwiększające się zainteresowanie zatrudnianiem opiekunek dziecięcych powoduje wzrost zapotrzebowania na osoby świadczące usługi opiekuńcze, które będą w pełni przygotowane do sprawowania opieki nad dziećmi. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu w opiece nad najmłodszymi dziećmi pomagały rodzicom babcie oraz starsze rodzeństwo. Obecnie rodziny mieszkające pod jednym dachem są mniej liczne, jednopokoleniowe. Po powrocie z urlopu rodzicielskiego do pracy nie wszyscy chcą lub mogą oddać dziecko do żłobka. Stąd też rosnące zapotrzebowanie na wykwalifikowane opiekunki. Obecnie rodzice nie chcą pozostawiać dziecka pod opieką przypadkowych osób, które zgłaszają się do roli niani. Ich oczekiwania względem opiekunek wzrosły. Coraz więcej rodziców zwraca uwagę na to, by osoba, której powierzają potomstwo, dysponowała odpowiednią wiedzą, doświadczeniem i umiejętnościami. Ważne jest takie zajęcie się dzieckiem, aby zarówno zaspokoić jego potrzeby, jak i umożliwić wszechstronny rozwój. Ma to szczególne znaczenie zwłaszcza w przypadku zatrudniających opiekunki dziecięce instytucji, takich jak żłobki czy przedszkola, a tym bardziej szpitale, hospicja lub sanatoria.

Zawód opiekunka dziecięca jest odpowiedzią na zapotrzebowanie współczesnego rynku pracy na wykonywanie usług opiekuńczych nad małymi dziećmi w wieku 0–4 lat. Opiekunka dziecięca zajmuje się opieką, pielęgnowaniem i wychowaniem małych dzieci wspomagając rodzinę lub gdy jej nie ma, zastępując ją. Istotą zawodu jest zapewnienie dziecku bezpieczeństwa, zaspokajanie jego wszystkich potrzeb, tworzenie prawidłowych warunków higieniczno-zdrowotnych oraz stymulowanie rozwoju psychofizycznego. Jest to zawód dla osób, które lubią pracę z dziećmi i mają z nimi dobry kontakt. Od opiekunki dziecięcej oczekuje się dużej odpowiedzialności, konsekwencji, spokoju, opanowania, łagodności, ale równocześnie zdecydowania, potrzebnego do zapanowania nad dziećmi oraz cierpliwości, wrażliwości estetycznej, uzdolnień plastycznych, twórczego myślenia oraz zdolności manualnych, które pozwolą na rozwijanie zdolności artystycznych u dzieci. Istotna jest kreatywność opiekunki, potrzebna przy organizacji czasu wolnego oraz podzielność uwagi. Opiekunka dziecięca oddziałuje na kształtującą się osobowość dzieci w bezpośrednim kontakcie. Praca z małym dzieckiem jest często trudna i wymaga osobistego zaangażowania, a także wypracowania takiego sposobu kontaktowania się z dziećmi, który w największym stopniu sprzyja efektywnemu oddziaływaniu wychowawczemu. Opiekunka dziecięca w swojej pracy wykonuje codzienne czynności związane z pielęgnacją dziecka. Prowadzi zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i stymulujące rozwój psychomotoryczny dziecka. Posiadana wiedza i umiejętności pozwolą w sposób profesjonalny opiekować się dziećmi.

Opiekunka dziecięca jest zawodem deficytowym na rynku pracy. Opiekunka dziecięca po zdobyciu podstaw teoretycznych i kształceniu praktycznym może wykonywać zawód na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy, ponieważ posiada wiadomości i umiejętności nie tylko do pracy w żłobku, ale również w domach małego dziecka, izbach dziecka, ośrodkach interwencji kryzysowej, oddziałach szpitalnych, hospicjach i klubikach dziecięcych.

Uczestnik/słuchacz kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego zostanie przygotowany do wykonywania czynności zawodowych z zakresu organizowania bezpiecznego środowiska dziecka, zaspokajania potrzeb dziecka zdrowego oraz współpracy z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej. Ponadto uczestnik kursu będzie przygotowany do wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem oraz oceniania rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka. Po ukończeniu KUZ uczestnik będzie przygotowany do rozpoznawania symptomów występowania przemocy wobec dziecka oraz prowadzenia działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego.

Pracodawcy poszukują wykwalifikowanych pracowników, którzy posiadają udokumentowane kwalifikacje zawodowe. Program nauczania kursu umiejętności zawodowych SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego został tak skonstruowany, aby w oparciu o podstawę programową sprostać wymaganiom pracodawców oraz wyjść naprzeciw potrzebom rynku pracy w branży opieki społecznej.

Realizacja procesu kształcenia w zakresie SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego wymaga więc wysoko wykwalifikowanej kadry prowadzących zajęcia wyposażonych w kompetencje w zakresie obsługi sprzętu komputerowego i nowoczesnych urządzeń stanowiących wyposażenie pracowni szkolnych oraz merytoryczną, uaktualnianą wiedzę dostosowaną do nowej podstawy programowej. Ponadto prawidłowa realizacja procesu kształcenia wymaga prowadzenia części zajęć praktycznych w formie wycieczek szkoleniowo-metodycznych oraz zajęć terenowych.

Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych realizujący kształcenie w zakresie jednostki efektów kształcenia SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących umiejętności zawodowych:

- organizowania bezpiecznego środowiska dziecka
- zaspokajania potrzeb dziecka zdrowego
- wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem
- prowadzenia działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego
- oceniania rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- rozpoznawania symptomów występowania przemocy wobec dziecka
- dbania o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka
- analizowania dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
- współpracy z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
- charakteryzowania rodzajów placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
- stosowania technik radzenia sobie ze stresem
- aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych
- dobierania metod komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych
- wprowadzania rozwiązań, np. technicznych i organizacyjnych, wpływających na poprawę warunków i jakości pracy
- stosowania zasad komunikacji interpersonalnej.

Powiązanie KUZ z jednostkami efektów kształcenia występującymi w podstawie programowej KKZ.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ) jest prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach, w zakresie:

- jednej części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji lub:
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów oraz wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów lub:
- efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ)

Kurs umiejętności zawodowych jest, podobnie jak kwalifikacyjny kurs zawodowy, prowadzony według programu nauczania uwzględniającego podstawę programową kształcenia w zawodach. Obejmuje on jednak tylko część tej podstawy. Osoba, która ukończyła kurs umiejętności zawodowych i podejmuje kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, jest zwalniana z zajęć prowadzonych w ramach kursu umiejętności zawodowych, na swój wniosek, na podstawie przedłożonego zaświadczenia o ukończeniu tego kursu. Takie rozstrzygnięcie umożliwia stopniowe osiąganie efektów kształcenia realizowanych na kwalifikacyjnym kursie zawodowym poprzez uczenie się na krótszych kursach umiejętności zawodowych, przy czym gwarantuje się możliwości zaliczenia efektów tego kształcenia przy podejmowaniu dalszej nauki na kwalifikacyjnym kursie zawodowym. Jest to rozwiązanie wychodzące naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Nowy model kształcenia zawodowego wychodzi naprzeciw potrzebom osób dorosłych, podejmujących dalsze kształcenie lub doskonalenie zawodowe w trakcie pracy zawodowej. Umożliwia on również zwiększenie mobilności zawodowej osób dorosłych oraz szybsze reagowanie na potrzeby rynku pracy i gospodarki.

Informacja o Kursach Umiejętności Zawodowych (KUZ) w Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (KKZ)

Program kursu kształcenia zawodowego oferuje uczestnikom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym systemie kwalifikacji.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka, mogą być osiągane kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

SPO.04.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy

SPO.04.2. Podstawy opieki nad dzieckiem

SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego

SPO.04.4. Pielęgnowanie dziecka chorego lub z niepełnosprawnością

SPO.04.5. Wychowanie i edukowanie dziecka

SPO.04.6. Rozwijanie wrażliwości artystycznej dziecka

SPO.04.7. Język obcy zawodowy

Uczestnik/słuchacz, który otrzyma zaświadczenie o ukończeniu wszystkich kursów umiejętności zawodowych (KUZ) może uzyskać świadectwo potwierdzające kwalifikację SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka po zdaniu egzaminu zawodowego, części teoretycznej i praktycznej. Uczestnik może uzyskać dyplom zawodowy w zawodzie opiekunka dziecięca po potwierdzeniu kwalifikacji SPO.04. Świadczenie usług opiekuńczych i wspomagających rozwój dziecka oraz uzyskaniu wykształcenia średniego lub średniego branżowego.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
A	B	C	D	E
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego				
1) organizuje bezpieczne środowisko dziecka (ek)	40	1) ustala związek prawidłowej organizacji warsztatu pracy opiekuńczo wychowawczej z bezpieczeństwem dziecka		x
		2) stosuje zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem		x
		3) organizuje warsztat pracy opiekuńczo- wychowawczej		x
		4) wymienia istniejące atesty stosowane w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów		x
		5) wykorzystuje w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka		x
2) pomaga w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego (ek) *	20	1) wymienia rodzaje potrzeb dziecka zdrowego	x	
		2) klasyfikuje potrzeby dziecka zdrowego	x	
		3) rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka	x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
3) wykonuje zabiegi higieniczno-pielęgnacyjne zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem (ew)	23	1) wymienia zasady i procedury obowiązujące podczas wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka		x
		2) planuje czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka		x
		3) dobiera środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka		x
4) prowadzi działania profilaktyczne oraz prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego (ek) *	20	1) wyjaśnia pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne	x	
		2) planuje działania w zakresie profilaktyki próchnicy	x	
		3) wskazuje sposoby zapobiegania chorobom wieku dziecięcego	x	
		4) opisuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego	x	
5) ocenia rozwój fizyczny i psychomotoryczny dziecka (ew) *	33	1) określa rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	x	
		2) analizuje dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	x	
		3) wypełnia dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	x	
		4) wyjaśnia pojęcie: norma rozwojowa	x	
		5) wykorzystuje znajomość norm rozwojowych do określenia poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	x	
		6) wymienia metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka	x	
6) rozpoznaje symptomy występowania przemocy wobec dziecka (ew) *	15	1) opisuje objawy krzywdzenia dziecka	x	
		2) wymienia procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka	x	
		3) przedstawia zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka	x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
7) dba o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka (ek) *	40	1) wymienia normy żywieniowe zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka dostosowane do wieku dziecka		x
		2) przedstawia zasady żywienia małego dziecka		x
		3) opracowuje jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku		x
		4) analizuje jadłospisy pod kątem zawartości składników pokarmowych		x
		5) przygotowuje posiłki dla dziecka		x
8) analizuje dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego (ew) *	35	1) określa rodzaje dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego		x
		2) wypełnia dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego		x
		3) przygotowuje ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem		x
		4) dostosowuje ramowy plan opieki nad dzieckiem do specyfiki placówki, w której przebywa dziecko		x
9) współpracuje z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej (ew) *	24	1) rozróżnia rodzaje działań terapeutycznych		x
		2) wymienia formy i zasady współpracy uwzględniające specyfikę placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko		x
		3) dobiera formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka		x
10) charakteryzuje rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem (ep) *	6	1) wymienia rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem	x	
		2) wymienia zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem	x	
Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia	256			

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
SPO.04.8. Kompetencje personalne i społeczne				
1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		1) pisuje zasady etyczne podczas świadczenia usług opiekuńczych Razem liczba godzin w jednostce efektów kształcenia		
		2) opisuje skutki łamania zasad etycznych		
		3) omawia reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy		
		4) omawia postępowanie etyczne opiekunki dziecięcej w relacji z dzieckiem i rodzicem lub opiekunem prawnym	x	
		5) przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy		
		6) przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych		
2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		1) wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania		
		2) opisuje zasady komunikacji interpersonalnej		
		3) opisuje aktywne metody słuchania		
		4) opisuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonymi i współpracownikami w codziennych kontaktach		
3) charakteryzuje cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka		1) wymienia rodzaje usług świadczonych dziecku		
		2) opisuje usługi świadczone na rzecz dziecka		
		3) dobiera rodzaj usług do potrzeb dziecka		x
		4) dostosowuje rodzaj świadczonych usług do zaistniałej sytuacji		x
		5) określa kompetencje opiekunki dziecięcej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
4) charakteryzuje pojęcie konfliktu w związku realizacją zadań zawodowych		1) wyjaśnia pojęcie: konflikt	x	
		2) opisuje przyczyny konfliktów międzyludzkich	x	
		3) zapobiega przyczynom powstawania konfliktów		x
		4) opisuje fazy konfliktu	x	
		5) wymienia skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym	x	
		6) stosuje zasady utrzymywania poprawnych relacji z dzieckiem i współpracownikami		
5) planuje wykonanie zadania		1) planuje realizację zadań zawodowych	x	
		2) analizuje możliwości realizacji zadania	x	
		3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie		x
		4) ocenia stopień realizacji zadania		x
6) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania		1) omawia obowiązki opiekunki dziecięcej w placówkach opiekuńczych	x	
		2) opisuje odpowiedzialność prawną opieki nad dzieckiem		
		3) wymienia konsekwencje braku odpowiedzialności podczas wykonywania zadań zawodowych		
7) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		1) rozpoznaje sytuacje nietypowe w środowisku pracy		
		2) podejmuje działania w sytuacji trudnej		
		3) ocenia skutki podejmowanych działań w sytuacjach trudnych		
		4) wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu dziecka		

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
8) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) określa przyczyny i skutki stresu w sytuacjach zawodowych		
		2) podaje przykłady sytuacji stresowych w pracy zawodowej		
		3) wymienia cechy działań podejmowanych w sytuacjach stresowych		
		4) opisuje sposoby radzenia sobie ze stresem		
		5) dostosowuje metodę radzenia sobie ze stresem do sytuacji w środowisku pracy		x
9) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe		1) opisuje podstawowy zakres wiedzy i umiejętności zawodowych opiekunki dziecięcej		
		2) analizuje własne kompetencje		
		3) wyznacza sobie cele rozwojowe	x	
		4) omawia możliwą dalszą ścieżkę rozwoju i awansu zawodowego	x	
10) dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych		1) wymienia metody komunikacji		
		2) opisuje metody komunikacji werbalnej i niewerbalnej		
		3) dostosowuje metody komunikacji do sytuacji w środowisku pracy		
		4) opisuje pojęcie negocjacje		
		5) rozróżnia sposoby negocjacji		
		6) opisuje funkcje negocjacji		
		7) stosuje negocjacje w środowisku pracy		
11) współpracuje w zespole		1) określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider	x	
		2) realizuje zadania w wyznaczonym czasie		x
		3) wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań		x
		4) analizuje efekty pracy zespołu		x
		5) identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu	x	

Efekty kształcenia z danej jednostki efektów Stopniowane efektów kształcenia efekt kluczowy ek, efekt ważny ew, efekt pomocniczy ep	Łączna liczba godzin przeznaczonych na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji poszczególnych efektów	Potrzeby dziecka zdrowego	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego
SPO.04.9. Organizacja pracy małych zespołów				
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		1) rozpoznaje zadania zespołu	x	
		2) wyznacza zadania członkom zespołu		x
		3) wyjaśnia sposób wykonania zadania	x	
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań		1) rozpoznaje możliwości i umiejętności członków zespołu	x	
		2) wskazuje osoby do wykonania zadania		x
		3) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		x
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		1) ustala kolejność wykonywania zadań		x
		2) sprawdza proces wykonywania zadań		x
4) ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań		1) określa zaangażowanie w pracę członków zespołu	x	
		2) ocenia efekty pracy zespołu	x	
		3) udziela informacji zwrotnej członkom zespołu		x
5) wprowadza rozwiązania, np. techniczne i organizacyjne, wpływające na poprawę warunków i jakości pracy		1) dokonuje analizy rozwiązań technicznych i organizacyjnych warunków i jakości pracy		
		2) dokonuje prostych modernizacji warunków i organizacji pracy podczas realizacji zadań zawodowych		

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

* efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość.

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
A	B	C	D	E	F
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego	1) pomaga w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego (ek)	20	1) wymienia rodzaje potrzeb dziecka zdrowego 2) klasyfikuje potrzeby dziecka zdrowego 3) rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka	Potrzeby dziecka zdrowego	1 miesiąc
	2) prowadzi działania profilaktyczne oraz prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego (ek)	20	1) wyjaśnia pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne 2) planuje działania w zakresie profilaktyki próchnicy 3) wskazuje sposoby zapobiegania chorobom wieku dziecięcego 4) opisuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego		
	3) ocenia rozwój fizyczny i psychomotoryczny dziecka (ew)	33	1) określa rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 2) analizuje dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 3) wypełnia dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 4) wyjaśnia pojęcie: norma rozwojowa 5) wykorzystuje znajomość norm rozwojowych do określenia poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 6) wymienia metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego	4) rozpoznaje symptomy występowania przemocy wobec dziecka (ew)	15	1) opisuje objawy krzywdzenia dziecka 2) wymienia procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka 3) przedstawia zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka	Potrzeby dziecka zdrowego	2 miesiąc
	5) charakteryzuje rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem (ep)	6	1) wymienia rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem 2) wymienia zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem		
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego	1) organizuje bezpieczne środowisko dziecka (ek)	40	1) ustala związek prawidłowej organizacji warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej z bezpieczeństwem dziecka 2) stosuje zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem 3) organizuje warsztat pracy opiekuńczo-wychowawczej 4) wymienia istniejące atesty stosowane w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów 5) wykorzystuje w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego	2 miesiąc

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego	2) wykonuje zabiegi higieniczno-pielęgnacyjne zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem (ew)	23	1) wymienia zasady i procedury obowiązujące podczas wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka 2) planuje czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka 3) dobiera środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego	2 i 3 miesiąc
	3) dba o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka (ek)	40	1) wymienia normy żywieniowe zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka dostosowane do wieku dziecka 2) przedstawia zasady żywienia małego dziecka 3) opracowuje jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku 4) analizuje jadłospisy pod kątem zawartości składników pokarmowych 5) przygotowuje posiłki dla dziecka		
	4) analizuje dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego (ew)	35	1) określa rodzaje dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego 2) wypełnia dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego 3) przygotowuje ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem 4) dostosowuje ramowy plan opieki nad dzieckiem do specyfiki placówki, w której przebywa dziecko		

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin	Kryteria weryfikacji	Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia Nazwa zajęć	Okres realizacji
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego	5) współpracuje z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej (ew)	24	1) rozróżnia rodzaje działań terapeutycznych 2) wymienia formy i zasady współpracy uwzględniające specyfikę placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko 3) dobiera formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka	Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego	4 miesiąc

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
A	B	C	D	E
Potrzeby dziecka zdrowego	94		1) pomaga w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego (ek)	1) wymienia rodzaje potrzeb dziecka zdrowego 2) klasyfikuje potrzeby dziecka zdrowego 3) rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka
			2) prowadzi działania profilaktyczne oraz prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego (ek)	1) wyjaśnia pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne 2) planuje działania w zakresie profilaktyki próchnicy 3) wskazuje sposoby zapobiegania chorobom wieku dziecięcego 4) opisuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego
			3) ocenia rozwój fizyczny i psychomotoryczny dziecka (ew)	1) określa rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 2) analizuje dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 3) wypełnia dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 4) wyjaśnia pojęcie: norma rozwojowa 5) wykorzystuje znajomość norm rozwojowych do określenia poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka 6) wymienia metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka
			4) rozpoznaje symptomy występowania przemocy wobec dziecka (ew)	1) opisuje objawy krzywdzenia dziecka 2) wymienia procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka 3) przedstawia zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Potrzeby dziecka zdrowego			5) charakteryzuje rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem (ep)	1) wymienia rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem 2) wymienia zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego		162	1) organizuje bezpieczne środowisko dziecka (ek)	1) ustala związek prawidłowej organizacji warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej z bezpieczeństwem dziecka 2) stosuje zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem 3) organizuje warsztat pracy opiekuńczo-wychowawczej 4) wymienia istniejące atesty stosowane w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów 5) wykorzystuje w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka
			2) wykonuje zabiegi higieniczno-pielęgnacyjne zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem (ew)	1) wymienia zasady i procedury obowiązujące podczas wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka 2) planuje czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka 3) dobiera środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
			3) dba o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka (ek)	1) wymienia normy żywieniowe zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka dostosowane do wieku dziecka 2) przedstawia zasady żywienia małego dziecka 3) opracowuje jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku 4) analizuje jadłospisy pod kątem zawartości składników pokarmowych 5) przygotowuje posiłki dla dziecka

Nazwa zajęć	Liczba godzin Zajęcia teoretyczne	Liczba godzin Zajęcia praktyczne	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego			4) analizuje dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego (ew)	1) określa rodzaje dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego 2) wypełnia dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego 3) przygotowuje ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem 4) dostosowuje ramowy plan opieki nad dzieckiem do specyfiki placówki, w której przebywa dziecko
			5) współpracuje z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej (ew)	1) rozróżnia rodzaje działań terapeutycznych 2) wymienia formy i zasady współpracy uwzględniające specyfikę placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko 3) dobiera formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka
Razem godzin:	94	162		
Suma:	256			

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Tabela 4. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Potrzeby dziecka zdrowego	94	Kształcenie teoretyczne
Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego	162	Kształcenie praktyczne
Łączna liczba godzin zajęć	256	

3. Cele kształcenia kursu umiejętności zawodowych

Absolwent kursu umiejętności zawodowych powinien posiadać wiedzę z zakresu:

- organizowania bezpiecznego środowiska dziecka
- zaspokajania potrzeb dziecka zdrowego
- wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem
- prowadzenia działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego
- oceniania rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- rozpoznawania symptomów występowania przemocy wobec dziecka
- dbania o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka
- analizowania dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
- współpracy z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
- charakteryzowania rodzajów placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
- charakteryzowania rodzajów placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
- stosowania technik radzenia sobie ze stresem
- aktualizowania wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych
- dobierania metod komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych
- wprowadzania rozwiązań, np. techniczne i organizacyjne, wpływające na poprawę warunków i jakości pracy.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Potrzeby dziecka zdrowego

4.1.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- pomoc w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego
- prowadzenie działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego
- ocenianie rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- rozpoznawanie symptomów występowania przemocy wobec dziecka
- charakteryzowanie rodzajów placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem.

4.1.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- wymieniać rodzaje potrzeb dziecka zdrowego
- rozpoznawać potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka
- wyjaśniać pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne
- określać działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego
- określać rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- określać rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- wymieniać metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka
- charakteryzować objawy krzywdzenia dziecka
- określać procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka
- wymieniać zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem.

4.1.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5. Materiał nauczania dla przedmiotu: Potrzeby dziecka zdrowego

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1) Zaspokajanie potrzeb dziecka zdrowego	20	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać rodzaje potrzeb dziecka zdrowego - klasyfikować potrzeby dziecka zdrowego - wymieniać potrzeby biopsychospołeczne dziecka - rozpoznawać potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka - pomagać w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego
2) Profilaktyka i zachowanie prozdrowotne	20	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśniać pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne - wskazywać sposoby zapobiegania chorobom wieku dziecięcego - wymieniać działania w zakresie profilaktyki próchnicy - określać działania w zakresie profilaktyki próchnicy - planować działania w zakresie profilaktyki próchnicy - opisywać działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego - planować działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego
3) Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	33	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśniać pojęcie: norma rozwojowa - wymieniać normy rozwojowe - wymieniać rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka - wymieniać metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka - wymieniać metody oceny rozwoju fizycznego dziecka - określać rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka - analizować dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka - wypełniać dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka - wykorzystywać znajomość norm rozwojowych do określenia poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka - oceniać rozwój fizyczny i psychomotoryczny dziecka
4) Symptomy przemocy wobec dziecka	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka - wymieniać objawy krzywdzenia dziecka - wymieniać zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka - opisywać objawy krzywdzenia dziecka - przedstawiać zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		- rozpoznawać symptomy występowania przemocy wobec dziecka
5) Rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem	6	- wymieniać rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem - wymieniać zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem - charakteryzować rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem - charakteryzować zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
6) Cechy wysokiej jakości usług świadczonych na rzecz drugiego człowieka		- dobierać rodzaj usług do potrzeb dziecka - określać kompetencje opiekunki dziecięcej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług - dostosowywać rodzaj świadczonych usług do zaistniałej sytuacji
7) Pojęcie konfliktu w związku realizacją zadań zawodowych		- wyjaśniać pojęcie: konflikt - wymieniać skutki konfliktów międzyludzkich w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym - opisywać przyczyny konfliktów międzyludzkich - zapobiegać przyczynom powstawania konfliktów - opisuje fazy konfliktu
8) Planowanie wykonanie zadania		- planować realizację zadań zawodowych - analizować możliwości realizacji zadania - realizować zadania w wyznaczonym czasie - oceniać stopień realizacji zadania
9) Aktualizowanie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych		- omawiać możliwą dalszą ścieżkę rozwoju i awansu zawodowego - wyznaczać sobie cele rozwojowe
10) Współpraca w zespole		- określać pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider - analizować efekty pracy zespołu - identyfikować znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu - realizować zadania w wyznaczonym czasie - wspomagać innych członków zespołu podczas realizacji zadań
11) Planowanie pracy zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		- rozpoznawać zadania zespołu - wyznaczać zadania członkom zespołu - wyjaśniać sposób wykonania zadania
12) Dobieranie osób do wykonania przydzielonych zadań		- rozpoznawać możliwości i umiejętności członków zespołu - wskazywać osoby do wykonania zadania - przewidywać skutki niewłaściwego doboru osób do zadań

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
13) Kierowanie wykonaniem przydzielonych zadań		<ul style="list-style-type: none"> - ustalać kolejność wykonywania zadań - sprawdzać proces wykonywania zadań
14) Ocena jakości wykonania przydzielonych zadań		<ul style="list-style-type: none"> - określać zaangażowanie w pracę członków zespołu - udzielać informacji zwrotnej członkom zespołu - oceniać efekty pracy zespołu
Razem	94	

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.1.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania związane z różnym stopniem aktywności uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem metod problemowych, eksponujących i wzrokowo-słuchowych. Wyborowi metody towarzyszy namysł nad celami zajęć, poziomem intelektualnym słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, anegdota, odczyt, objaśnienia lub wyjaśnienia, prelekcja)
- problemowe (wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, metoda problemowa, aktywizujące)
- eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem, film dydaktyczny, ekspozycja)
- metody programowane (z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego)

Wskazane metody nauczania:

- aktywizujące: metoda przypadków, metoda sytuacyjna, inscenizacja, seminarium, gry dydaktyczne (symulacyjne, decyzyjne, planowe, funkcyjne), dyskusja dydaktyczna (techniki realizacji dyskusji: okrągły stół, wielokrotna, panelowa, metaplan, burza mózgów)
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży opiekuńczej

- wycieczka zorganizowana do podmiotów świadczących usługi opiekuńcze.

Obudowa dydaktyczna

Materiały i środki dydaktyczne:

- sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, rzutnik pisma, ekran biały, komputer z pakietem programów biurowych, skaner, projektor multimedialny,
- zasoby internetowe, materiały multimedialne (prezentacje), filmy edukacyjne (filmy na CD, DVD), nagrania audio, audiobooki, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- pomoce dydaktyczne do promowania zdrowia, prowadzenia profilaktyki,
- bibliotekę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy i filmy dydaktyczne dotyczące anatomii i fizjologii dziecka oraz pielęgnowania dziecka i schorzeń wieku, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności społecznej, przykładowe dokumentacja rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka, procedury prawne dotyczące krzywdzenia dziecka,
- tematyczne e-booki, sekwencje filmowe, wizualizacje lub animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne, filmy edukacyjne, filmy instruktażowe (tutoriale), symulatory, wirtualne laboratoria, programy ćwiczeniowe do projektowania przez dobieranie umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

Warunki realizacji

Podmiot prowadzący kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Pracownia wspomagania komputerowego działania zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego zajęcia podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Pracownia pielęgnowania dziecka wyposażona w:

- łóżeczka dla niemowląt,
- stoły do przewijania,
- fantomy niemowlęcia i dziecka starszego,
- stolik zabiegowy, wagę lekarską,
- kącik do kąpieli,
- kącik do karmienia niemowlęcia,
- kącik higieniczny,
- instalację bieżącej wody,
- bieliznę pościelową, odzież i bieliznę dziecięcą,
- środki do pielęgnacji, środki antyseptyczne,
- sprzęt i przybory do: toalety i kąpieli niemowląt, pojenia i karmienia niemowląt, mierzenia temperatury, toalety jamy ustnej, likwidacji zmian skórnych,
- pomoce dydaktyczne do promowania zdrowia,
- bibliotekę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy i filmy dotyczące anatomii i fizjologii dziecka oraz pielęgnowania dziecka i schorzeń wieku.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem prowadzącego zajęcia. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno

ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łamigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie.

4.1.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych.

Proponuje się oceniać osiągnięcia edukacyjne uczestników na podstawie:

- oceny wykonanych ćwiczeń,
- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny znajomości rodzajów placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem i ich zadań,
- oceny znajomości symptomów występowania przemocy wobec dziecka,
- oceny znajomości rodzajów potrzeb dziecka zdrowego,
- oceny znajomości pojęć: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne,
- oceny znajomości działań profilaktycznych zapobiegających chorobom wieku dziecięcego,
- oceny znajomości rodzajów dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka,

- oceny znajomości metod oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka,
- oceny znajomości objawów krzywdzenia dziecka.

W ocenie wykonanych ćwiczeń, projektów zawodowych oraz prac domowych należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- testy jednopoziomowe,
- testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru),
- testy otwarte (z luką),
- testy ustne.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego

4.2.1 Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- organizowania bezpiecznego środowiska dziecka
- wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem
- dbania o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka
- analizowania dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
- współpracy z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej.

4.2.2 Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to (absolwent potrafi):

- stosować zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem
- organizować warsztat pracy opiekuńczo- wychowawczej
- stosować w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka
- dobierać dobrać środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
- wypełniać dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
- wypełniać dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego
- przygotowywać ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem
- opracowywać jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku
- przygotowywać posiłki dla dziecka
- dobierać formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka.

4.2.3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 6. Materiał nauczania dla przedmiotu: Zabiegi pielęgnacyjne u dziecka zdrowego

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
1) Oznaczenia, certyfikaty i atesty zabawek dla dzieci	3	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać istniejące atesty stosowane w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów - wymieniać oznaczenia, certyfikaty na pudełkach zabawek dla dzieci - określać rodzaje atestów stosowanych w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów - wyjaśnić pojęcie zabawki według przepisy odnośnie do produkcji zabawek w europejskim prawie
2) Stosowanie zasad bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem	10	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem - określać zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem - stosować zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem
3) Organizowanie warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej	20	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady organizowania warsztatu pracy opiekuńczo- wychowawczej - wyjaśniać pojęcie warsztatu pracy opiekuńczo- wychowawczej - organizować warsztat pracy opiekuńczo- wychowawczej - ustalać związek prawidłowej organizacji warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej z bezpieczeństwem dziecka
4) Dobieranie pomocy dydaktycznych, narzędzi, przyborów i zabawek bezpiecznych dla dziecka	7	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka - dobierać pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne do wieku dziecka - dobierać pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne do etapu rozwoju dziecka - wykorzystywać w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabaw - uzasadniać dobór pomocy dydaktycznych, narzędzi, przyborów i zabawek bezpiecznych do wieku dziecka - uzasadniać dobór pomocy dydaktycznych, narzędzi, przyborów i zabawek bezpiecznych do etapu rozwoju dziecka
5) Wykonywanie zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka	23	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady i procedury obowiązujące obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem podczas wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka - wymieniać czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka - wymieniać środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka - opisywać czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka - planować czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka

Tematy zajęć	Liczba godzin	Oczekiwane efekty uczenia się – czynności słuchacza/uczestnika. Słuchacz/uczestnik potrafi:
		<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać zabiegi higieniczno-pielęgnacyjne zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem - dobierać środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka - uzasadniać dobór środków i materiałów do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
6) Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka	40	<ul style="list-style-type: none"> - wymieniać zasady żywienia małego dziecka - wymieniać zasady opracowywania jadłospisu dla dziecka dostosowanego do wieku - określić zawartość składników pokarmowych w jadłospisie - wymieniać normy żywieniowe zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka dostosowane do wieku dziecka - przedstawiać zasady żywienia małego dziecka - opracowywać jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku - analizować jadłospisy pod kątem zawartości składników pokarmowych - przygotowywać posiłki dla dziecka - dbać o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka
7) Wypełnianie dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego	35	<ul style="list-style-type: none"> - określać rodzaje dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego - wymieniać zasady wypełniania dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego - wymieniać zasady przygotowania ramowego i indywidualnego planu opieki nad dzieckiem - wypełniać dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego - przygotowywać ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem - dostosowywać ramowy plan opieki nad dzieckiem do specyfiki placówki, w której przebywa dziecko
8) Współpraca z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej	24	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżniać rodzaje działań terapeutycznych - wymieniać formy i zasady współpracy uwzględniające specyfikę placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko - dobierać formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka - współpracować z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
Razem	162	

Prowadzący wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczestnikom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów w czasie całego okresu kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów (przy założeniu, że kształcenie odbywa się w systemie dziennym lub stacjonarnym). W przypadku kształcenia w systemie zaocznym liczbę godzin można obniżyć zgodnie z aktualnymi przepisami oświatowymi.

4.2.4 Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Należy stosować aktywizujące metody nauczania związane z różnym stopniem aktywności uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem metod praktycznych, eksponujących i wzrokowo-słuchowych. Wyborowi metody towarzyszy namysł nad celami zajęć, poziomem intelektualnym słuchaczy/uczestników, predyspozycji uczącego oraz dostępnością mediów, środków dydaktycznych.

Proponowane metody nauczania:

- podające (opis, opowiadanie, pogadanka, wykład informacyjny, anegdota, odczyt, objaśnienia lub wyjaśnienia, prelekcja)
- problemowe (wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, metoda problemowa, aktywizujące)
- eksponujące (pokaz połączony z przeżyciem, film dydaktyczny, ekspozycja)
- metody programowane (z użyciem komputera, maszyny dydaktycznej lub podręcznika programowanego)
- udział w prelekcjach i spotkaniach z pracownikami branży opiekuńczej
- wycieczka zorganizowana do podmiotów świadczących usługi opiekuńcze.

Wskazane metody nauczania: metody praktyczne, za pomocą których kształtuje się i rozwija umiejętności, nawyki i sprawności o charakterze praktycznym:

- pokaz z objaśnieniem (wyjaśnieniem)
- pokaz z instruktażem
- metoda projektów
- metoda tekstu przewodniego
- ćwiczenia przedmiotowe (rozwiązywanie zadań).

Obudowa dydaktyczna

Materiały i środki dydaktyczne:

- sprzęt audiowizualny, taki jak: telewizor, odtwarzacz DVD, rzutnik pisma, ekran biały, komputer z pakietem programów biurowych, skaner, projektor multimedialny,

- zasoby internetowe, materiały multimedialne (prezentacje), filmy edukacyjne (filmy na CD, DVD), nagrania audio, audiobooki, scenariusze zajęć, arkusze ćwiczeń, instrukcje do przeprowadzania ćwiczeń,
- pomoce dydaktyczne do promowania zdrowia,
- bibliotekę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy i filmy dotyczące anatomii i fizjologii dziecka oraz pielęgnowania dziecka i schorzeń wieku, przepisy prawa właściwe dla danego stanowiska, zestaw aktów prawnych i regulaminów dotyczących działalności społecznej, przykładowe dokumenty pielęgnacyjne dziecka zdrowego, przykładowy ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem, przepisy dotyczące norm żywieniowych zgodnych z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka.

Warunki realizacji

Podmiot prowadzący kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego zajęcia podłączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,
- tablicę interaktywną.

Pracownia pielęgnowania dziecka wyposażona w:

- łóżeczka dla niemowląt,
- stoły do przewijania,
- fantomy niemowlęcia i dziecka starszego,
- stolik zabiegowy, wagę lekarską,
- kącik do kąpieli,
- kącik do karmienia niemowlęcia,

- kącik higieniczny,
- instalację bieżącej wody,
- bieliznę pościelową, odzież i bieliznę dziecięcą,
- środki do pielęgnacji, środki antyseptyczne,
- sprzęt i przybory do: toalety i kąpieli niemowląt, pojenia i karmienia niemowląt, mierzenia temperatury, toalety jamy ustnej, likwidacji zmian skórnych.

Formy organizacyjne pracy ze słuchaczami

Wskazane jest, by zajęcia odbywały się w grupach liczących do 15 uczestników pod kierunkiem prowadzącego zajęcia. Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizującej słuchaczy oraz z wykorzystaniem zróżnicowanych form organizacyjnych pracy ze słuchaczami: praca domowa, wycieczka, praca indywidualna lub grupowa np. praca w grupach po 2-3 słuchaczy.

Formy indywidualizacji pracy uczestników powinny uwzględniać:

- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do potrzeb uczestnika,
- dostosowanie warunków, środków, metod i form kształcenia do możliwości uczestnika.

Dodatkowy czas należy też poświęcić na indywidualizowanie pracy słuchaczy w zależności od ich możliwości i potrzeb. W czasie prowadzenia zajęć w pracowni należy stosować zasadę, iż nieudane ćwiczenie też może być wysoko ocenione pod warunkiem, iż uczestnik potrafi wyjaśnić przyczyny niepowodzenia oraz wskazać jak powinno ono przebiegać w prawidłowy sposób. Pozwoli to na indywidualizację prowadzonych działań przez słuchaczy oraz pokaże, iż doświadczenie można zdobyć nie tylko poprzez udane doświadczenia.

Należy dostosować metody nauczania do możliwości intelektualnych słuchaczy, np. poprzez różnicowanie zadań (zlecanie słuchaczowi zadań lub ćwiczeń z wyraźną strukturą, mieszczących się w granicach jego możliwości), różnicowanie prac domowych może dotyczyć typu pracy domowej, lub czasu nad nią spędzonego, prowadzenie lekcji na kilku poziomach nauczania: praca uczestników w grupach (w tym samym czasie uczestnicy niepełnosprawni pracują niezależnie od innych grup we własnym tempie i na miarę swoich możliwości), praca uczestników w grupach o zróżnicowanych uzdolnieniach i wiadomościach (pozwala na wykorzystanie możliwości uczestników zdolniejszych do wyjaśniania niezrozumiałych zagadnień kolegom, którzy wymagają dodatkowych wyjaśnień), stosowanie metod polisensorycznego, czyli wielozmysłowego uczenia się (prezentacje multimedialne, programy komputerowe, modele, makiety, multimedialne gry dydaktyczne, łąmigłówki, krzyżówki, itp.) oraz metod interaktywnych (burza mózgów, mapa mentalna, plakat – folder, portfolio, eksperyment/doświadczenie, instruktaż, praca konstrukcyjna itp.), akceptowanie, że każdy uczestnik pracuje w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie, określanie limitu czasu na daną pracę, stosowanie na lekcjach kart dydaktycznych tzw. kart pracy, które umożliwiają każdemu uczestnikowi przerabianie kolejnych partii materiału w swoim własnym tempie.

4.2.5 Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu. Kontrola osiągnięć uczestników powinna być systematyczna. Część efektów może być sprawdzana podczas wycieczek szkoleniowo - metodycznych i zajęć terenowych.

Proponuje się oceniać osiągnięcia edukacyjne uczestników na podstawie:

- oceny wykonanych ćwiczeń,
- obserwacji indywidualnej pracy uczestnika,
- analizy zaangażowania uczestnika w pracę zespołową,
- opracowania i prezentacji projektów zawodowych,
- oceny wykonania zadanych prac domowych,
- oceny umiejętności stosowania zasad bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem,
- oceny umiejętności wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem,
- oceny umiejętności analizowania dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego,
- oceny umiejętności stosowania zasad prawidłowego żywienia dziecka dostosowanego do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka w trakcie opracowywania jadłospisów i przygotowywania posiłków dla dzieci.

W ocenie wykonanych ćwiczeń, projektów zawodowych oraz prac domowych należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, formy przedstawienia.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami:

- testy jednopoziomowe,
- testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru),
- testy otwarte (z luką),
- testy ustne.

Ponadto do oceny umiejętności praktycznych słuchaczy proponuje się stosowanie testów praktycznych, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac oraz obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,

- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,
- umiejętność pracy w zespole.

5. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Tabela 7. Ewaluacja programu kursu umiejętności zawodowych

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
1) organizuje bezpieczne środowisko dziecka (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	<ul style="list-style-type: none"> • Badanie na bieżąco w czasie trwania KUZ • Badanie osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu • Wyniki i analiza osiągnięć edukacyjnych uczestników po ukończeniu pierwszego etapu nauki przedmiotu • Ponowne badanie pod koniec kursu • Porównanie wyników, analiza • Ewentualne wnioski powinny posłużyć do modyfikacji programu nauczania.
2) pomaga w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
3) prowadzi działania profilaktyczne oraz prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych Analiza ankiet	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Ankieta - opinie pracodawców Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	
4) dba o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka (ek)	Wyniki z testów pisemnych i ustnych Uzyskanie minimum poprawności 50% - przy treściach teoretycznych 75% - przy treściach praktycznych	Testy osiągnięć słuchaczy – pisemne i ustne Samooocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia	

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

- 1) Adams K., *Komunikacja w grupach*, PWN, Warszawa 2018.
- 2) Aleksandrowicz R., Ciszek B., Krasucki K., *Anatomia człowieka. Repetytorium*, PZWL, Warszawa 2014.
- 3) Aleksandrowicz R., Ciszek B., *Mały atlas anatomiczny*, PZWL, Warszawa 2015.
- 4) Aquilar M., Gloria Fernandez M., Pacheco L., Gonzales A., Sabones I., *Wielki podręcznik dla prowadzących żłobków i przedszkoli*, Jedność, Kielce 2007.
- 5) Bernat K., *Pediatrica i pielęgniarstwo pediatryczne*, Czelej sp. z o.o., Lublin 2005.
- 6) Boardman R., *VCC Child Care*, Fundacja VCC.
- 7) Cedro A., *Pediatrica*, PZWL, Warszawa 2010.
- 8) Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K., *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*, PZWL, Warszawa 2011.
- 9) Ciechaniewicz W., *Pielęgniarstwo. Ćwiczenia*, PZWL, Warszawa 2014.
- 10) Czerwionka-Szaflarska M., *Pediatrica*, Urban and Partner, Wrocław 2007.
- 11) Demel D., *Minimum logopedyczne prowadzącego przedszkola*, WSiP, Warszawa 1978.
- 12) Dowshen S.A., Izenberg N., Bass E., *Dziecko. Zdrowie i rozwój*, Świat Książki, Warszawa 2003.
- 13) Dziubek Z., *Choroby zakaźne i pasożytnicze*, PZWL, Warszawa 2012.
- 14) Flor I., *Organizowanie pracy małych zespołów*, Ekonomik, Warszawa 2015.
- 15) Formański J., *Psychologia*, PZWL, Warszawa 1998.
- 16) Gacka E., *Zaburzenia rozwoju mowy u dzieci z porodów przedwczesnych*, Harmonia, Gdańsk 2014.
- 17) Gałkowski T., Tarkowski Z., Zaleski T., *Diagnoza i terapia zaburzeń mowy*, WSiP, Warszawa 1993.
- 18) Gołąb B., *Podstawy anatomii człowieka*, PZWL, Warszawa 2018.
- 19) Luxner K.L., *Pielęgniarstwo pediatryczne Delmara*, Urban and Partner, Wrocław 2006.
- 20) Jakubaszko J., *ABC resuscytacji*, Górnicki, Wrocław 2012.
- 21) Sokołowska-Pituchowa J., *Anatomia człowieka*, PZWL, Warszawa 2015.

- 22) Kalat J., *Biologiczne podstawy psychologii*, PWN, Warszawa 2017.
- 23) Klimkowska M., *Zdrowie dziecka od niemowlaka do przedszkolaka*, Edipresse Polska, Warszawa 2013.
- 24) Kopyść Z., *Zespoły i rzadkie choroby dziecięce*, PZWL, Warszawa 1996.
- 25) Korczak C., *Higiena*, PZWL, Warszawa 1998.
- 26) Kosior D., Łazowski T., Pruszczyk P., *Podstawy resuscytacji oddechowo-kръżeniowej*, Termedia, Poznań 2016.
- 27) Krawczyński M., *Propedeutyka pediatrii*, PZWL, Warszawa 2009.
- 28) Kulik T., Pacian A., *Zdrowie publiczne*, PZWL, Warszawa 2014.
- 29) Łaski M., *Pierwsza pomoc dla dzieci i niemowląt*, Sierra Madre, Warszawa 2017.
- 30) Mikler-Chwastek A., *Wychowanie i wspieranie rozwoju małych dzieci w domu, żłobku i przedszkolu*, Difin, Warszawa 2017.
- 31) Marks S.D., Smith P.K., Strobel S., *Choroby wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 2010.
- 32) *Otwarte drzwi – podręcznik multimedialny do nauki języka migowego*, PZG OŁódź, Łódź 2003.
- 33) Pawlaczyk B., *Pielęgniarstwo pediatryczne*, PZWL, Warszawa 2017.
- 34) Pawlaczyk B., *Zarys pediatrii*, PZWL, Warszawa 2005.
- 35) Rączkowski B., *BHP w praktyce*, ODDK, Warszawa 2018.
- 36) Rudkowski Z., *Choroby zakaźne i pasożytnicze u dzieci*, PZWL, Warszawa 2013.
- 37) Rudolph S., *Psychologia dziecka*, PWN, Warszawa 2014.
- 38) Rudolph Schaffer H., *Psychologia dziecka*, PWN, Warszawa 2005.
- 39) Smoczyńska U., Jakóbczak K., Drażek A., *Klucz do muzyki*, WSiP, Warszawa 2018.
- 40) Stewart J., *Mosty zamiast murów. Podręcznik komunikacji interpersonalnej*, PWN, Warszawa 2015.
- 41) Strobel S., Marks S., Smith P., Gałkowski T., Tarkowski Z., Zaleski T., *Choroby wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 1993.
- 42) Styczek I., *Logopedia*, PZWL, Warszawa 1979.
- 43) Szajewska H., Albrecht P., *Jak żywić niemowlęta i małe dzieci*, PZWL, Warszawa 2009.
- 44) Szczepankowski B., Koncewicz D., *Język migowy w terapii*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi, Łódź 2012.

- 45) Sz wajkowska E., Galewska-Kustra M., *Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
- 46) Świdziński M., Gałkowski T., *Studia nad kompetencją językową i komunikacją niesłyszących*, UW PKA, Warszawa 2003.
- 47) Warner P., *Opieka nad noworodkiem*, Liber, Warszawa 2004.
- 48) Zahradniczek K., *Pielęgniarstwo*, PZWL, Warszawa 2004.
- 49) Zaleski T., *Opóźniony rozwój mowy*, PZWL, Warszawa 1992.
- 50) Żebrowska M., *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, PWN, Warszawa 1979.

Literatura:

- 1) Alberti R., *Asertywność*, GWP, Gdańsk 2017.
- 2) Baker C.J., *Choroby zakaźne u dzieci*, PZWL, Warszawa 2015.
- 3) Barańska M., *Starter malucha, czyli zabawy przyspieszające rozwój mowy*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 4) Barańska M., *Kukuryku, brzdęk i buch! Wierszyki z wyrazami dźwiękonaśladowczymi dla maluszków*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 5) Bednarek A., Bartkowiak-Emeryk M., Wysocki J., *Szczepienia ochronne w profilaktyce chorób zakaźnych u dzieci*, PZWL, Warszawa 2018.
- 6) Goddard S.B., *Jak ocenić dojrzałość dziecka*, PWN, Warszawa 2018.
- 7) Bogdanowicz Z., *Zabawy dydaktyczne dla przedszkoli*, WSiP, Warszawa 2005.
- 8) Bogdańska T., Olszewska G., *Podróże z żabkami po Polsce. Wiersze i ćwiczenia logopedyczne dla dzieci*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 9) Borkowska M., *Dziecko z niepełnosprawnością ruchową. Jak wspomagać rozwój psychoruchowy*, PZWL, Warszawa 2015.
- 10) Brough H., Alkurak M., Nataraja R., Surendranathan A., *Pediatric błyskawicznie*, PZWL, Warszawa 2006.
- 11) Bryła M., Muszyńska A., *Wędrówka Języczka-Podróżniczka w świat mowy – scenariusze grupowych zajęć logopedycznych dla dzieci dwu- i trzyletnich (z płytą CD)*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 12) Bryła M., Muszyńska A., *Przygody Języczka-Podróżniczka – ćwiczenia logopedyczne dla dzieci od 1. roku życia*, Impuls, Kraków 2013.
- 13) Bugajski M., *Język w komunikowaniu*, PWN, Warszawa 2007.
- 14) Buszkowski I., *Plastyczny świat dla małych i dużych przedszkolaków*, Harmonia, Kraków 2016.
- 15) Buszkowski I., *Sto całkiem magicznych zabaw plastycznych*, Skrzat, Kraków 2016.

- 16) Buszkowski I., Michalec K., *Technika taka dla przedszkolaka*, Skrzat, Kraków 2011.
- 17) Buszkowski I., Michalec K., *Zabawy plastyczne*, Skrzat, Kraków 2012.
- 18) Cepuch G., Krzeczowska B., Perek M., Twarduś K., *Modele pielęgnowania dziecka przewlekle chorego*, PZWL, Warszawa 2011.
- 19) Cieślík-Klauza J., *Kto ma uszy do słuchania, czyli jak wychowywać przez sztukę*, „Pomagamy uczyć”, 2/2007.
- 20) Creixell C., *Plastyka dla dzieci: Pomysłowe, zabawne, kształcące i nietrudne prace plastyczne*, Arkady, Kraków 2011.
- 21) Cytowska B., Winczura B., *Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2018.
- 22) Czerwionka-Szaflarska M., *Pediatrics*, Urban and Partner, Wrocław 2007.
- 23) Davis M., Fanning P., McKay M., *Sztuka skutecznego porozumiewania się*, PZWL, Warszawa 2013.
- 24) Dowshen S.A., Izenberg N., Bass E., *Dziecko. Zdrowie i rozwój*, Świat Książki, Warszawa 2003.
- 25) Friedman J., Saunders N., *Moje dziecko. Opieka nad niemowlęciem*, Delta WZ, Warszawa 2017.
- 26) Galewska-Kustra M., Sz wajkowska E., *Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2014.
- 27) Grondas M., *Rozwijanie umiejętności wychowawczych*, STO, Kraków 2004.
- 28) Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E., *Dwulatki i trzylatki w przedszkolu i w domu. Jak świadomie je wychowywać i uczyć*, Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola, 2013.
- 29) Gruszczyk-Kolczyńska E., Zielińska E., *Wspomaganie rozwoju umysłowego czterolatków i pięciolatków*, WSiP, Warszawa 2004.
- 30) Galewska-Kustra M., *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie, czyli zabawy logopedyczne dla dzieci*, Nasza Księgarnia, Warszawa 2015.
- 31) Grzeszczuk A., *HIV/AIDS*, PZWL, Warszawa 2014.
- 32) Heczko P., Wójkowska-Mach J., *Zakażenia szpitalne*, PZWL, Warszawa 2009.
- 33) Hendzel J.K., *Słownik polskiego języka miganego*, OFFER, Olsztyn 1995.
- 34) Herwig S., *Nagłe zagrożenia zdrowotne u dzieci. Postępowanie ratunkowe*, MedPharm, Wrocław 2010.
- 35) Heszen I., *Psychologia stresu*, PWN, Warszawa 2018.
- 36) Heszen I., Sęk H., *Psychologia zdrowia*, PWN, Warszawa 2018.
- 37) Jabłońska A., *Zabawy plastyczne*, Jedność, Kielce 2011.
- 38) Jakubaszko J., *Nagłe zagrożenia zdrowotne u dzieci. Postępowanie ratunkowe*, MedPharm, Warszawa 2010.

- 39) Janeczek S., *Encyklopedia pierwszej pomocy*, Bellona, Warszawa 2010.
- 40) Krawczyński M., *Propedeutyka pediatrii*, PZWL, Warszawa 2009.
- 41) Kulik T.B., Latański M., *Zdrowie publiczne*, Czelej, Lublin 2012.
- 42) Łobocki M., *Teoria wychowania w zarysie*, Impuls, Kraków 2018.
- 43) Machnik-Hacukiewicz A., *Hipcio Henio w świecie głosek. Ćwiczenia oddechowe, fonacyjne i artykulacyjne*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 44) Machoś M., *Od zabawy do mówienia*, Medycyna Praktyczna, Kraków 2012.
- 45) Mikołajczak A., *Pierwsza pomoc – ilustrowany poradnik*, Publicat, Poznań 2016.
- 46) Moryś J., *Anatomia Nettera do kolorowania*, Urban and Partner, Wrocław 2014.
- 47) Muh A., *Wielka księga papierowych cudów*, RM, Warszawa 2006.
- 48) Nitsch C., Huther G., *Wspieranie rozwoju dziecka*, Olesiejuk, Ożarów Mazowiecki 2013.
- 49) Kwiecień M., *Owocna edukacja. Zrób to sam. Młodsze Przedszkolaki. Pakiet*, MAC, Kielce 2016.
- 50) Panufnik K., *Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych*, Forum, Poznań 2008.
- 51) Pawlaczyk B., *Zarys pediatrii*, PZWL, Warszawa 2005.
- 52) Perleth C., *Jak odkrywać i rozwijać uzdolnienia u dzieci*, PZWL, Warszawa 2005.
- 53) Drozdowska A., Kłosowska A., Kobylacka-Sikora K., Mach A., Moritz A., Nowak A., *Program nauczania komunikacji – zasoby ORE – zasobyip2.ore.edu.pl*.
- 54) Rokicka-Milewska R., *ABC chorób wieku dziecięcego*, PZWL, Warszawa 2014.
- 55) Rokicka-Milewska R., *Nasze dziecko. Rozwój, pielęgnowanie i wychowanie*, PZWL, Warszawa 2016.
- 56) Rutkowska-Błachowiak I., *Gimnastyka buzi na wesoło. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych dla dzieci*, Bonami, Warszawa 2012.
- 57) Sallas J., *Origami, Świat Książki*, Warszawa 2004.
- 58) Sąsiadek K., *Zabawy paluszkowe*, Media Rodzina, Poznań 2005.
- 59) Silberg J., *Zabawy z niemowlakami na każdy dzień. 365 gier i zabaw dla dzieci w wieku 0–12 miesięcy*, LIBER, Warszawa 2009.
- 60) Somerlik M., *Język angielski dla opiekunek oraz przedszkolank*, Eprofess, Warszawa 2009.
- 61) Spock B., *Dziecko: pielęgnacja i wychowanie*, Rebis, Warszawa 2017.

- 62) Szajewska H., Albrecht P., *Jak żywić niemowlęta i małe dzieci*, PZWL, Warszawa 2009.
- 63) Szczepankowski B., *Język migowy*, CEM, Warszawa 1996.
- 64) Szczepankowski B., *Niesłyszący, głusi, głuchoniemi: wyrównywanie szans*, WSiP, Warszawa 1999.
- 65) Temko F., *Kirigami*, RM, Warszawa 2004.
- 66) Tomasiak I., Szłapa K., Wrzesiński S., *Przepis na szczęśliwe dziecko. 100 i więcej zabaw rozwijających mowę, motorykę oraz funkcje poznawcze i społeczne dzieci*, Harmonia, Gdańsk 2013.
- 67) Trawińska H., *Moje dziecko w żłobku: szansa czy konieczność?* Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2006.
- 68) Trawińska H., *Zabawy rozwijające dla małych dzieci*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2006.
- 69) Wasilewicz G., *Zabawy słowno-ruchowe z niemowlakami*, Harmonia, Gdańsk 2015.
- 70) Waterston A.J.R., *Opieka nad dzieckiem*, Muza, Warszawa 2010.
- 71) Warner P., *Opieka nad noworodkiem*, Liber, Warszawa 2004.
- 72) Woynarowska B., *Profilaktyka w pediatrii*, PZWL, Warszawa 2014.
- 73) Zawitkowski P., *Mamo, tato, co Ty na to 1? O opiece, pielęgnacji i rozwoju waszego maleństwa*, Zawitkowski i S-ka, Warszawa 2017.

Czasopisma branżowe:

- 1) „Bezpieczeństwo pracy”.
- 2) „Charaktery”.
- 3) „Dziecko”.
- 4) „Hobby”.
- 5) „Logopeda”.
- 6) „Mały artysta”.
- 7) „Mamo, to ja”.
- 8) „Moje maluchy”.
- 9) „Naucz mnie mamo”.

- 10) „Nauczycielka przedszkola”.
- 11) „Newsweek Psychologia”
- 12) „Praca i zdrowie”.
- 13) „Praca-Zdrowie-Bezpieczeństwo”.
- 14) „Problemy higieny i epidemiologii”.
- 15) „Przedszkolak”.
- 16) „Psychologia dziś”.
- 17) „Psychologia w szkole”.
- 18) „Sens”.
- 19) „Twoje dziecko”.
- 20) „Twój maluszek”.
- 21) „Wena”.
- 22) „Wychowanie w przedszkolu”.
- 23) „Wychowanie muzyczne”.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Podmiot prowadzący kształcenie w zawodzie zapewnia pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodzie, aby zapewnić osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego oraz umożliwić przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych.

Pracownia wspomagania komputerowego działalności zawodowej wyposażona w:

- stanowiska komputerowe dla uczestników (jedno stanowisko dla jednego uczestnika),
- stanowisko komputerowe dla prowadzącego zajęcia połączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu,
- urządzenie wielofunkcyjne,
- pakiety programów biurowych i graficznych,
- projektor multimedialny,

- tablicę interaktywną.

Pracownia pielęgnowania dziecka wyposażona w:

- łóżeczka dla niemowląt,
- stoły do przewijania,
- fantomy niemowlęcia i dziecka starszego,
- stolik zabiegowy, wagę lekarską,
- kącik do kąpieli,
- kącik do karmienia niemowlęcia,
- kącik higieniczny,
- instalację bieżącej wody,
- bieliznę pościelową, odzież i bieliznę dziecięcą,
- środki do pielęgnacji, środki antyseptyczne,
- sprzęt i przybory do: toalety i kąpieli niemowląt, pojenia i karmienia niemowląt, mierzenia temperatury, toalety jamy ustnej, likwidacji zmian skórnych,
- pomoce dydaktyczne do promowania zdrowia,
- biblioteczkę tematyczną wyposażoną w literaturę przedmiotową, czasopisma, albumy i filmy dotyczące anatomii i fizjologii dziecka oraz pielęgnowania dziecka i schorzeń wieku.

Dodatkowo do dyspozycji wskazane są tematyczne e-booki, animacje 2D/3D, atlasy interaktywne, plansze interaktywne, gry edukacyjne umożliwiające realizowanie treści teoretycznych w formie zdalnej.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Kurs umiejętności zawodowych kończy się zaliczeniem w formie walidacji osiągnięć uczestnika kursu. Proponuje się, aby osiągnięcia słuchaczy oceniać w zakresie zaplanowanych, uszczegółowionych celów kształcenia na podstawie:

- uzyskanych w trakcie kursu ocen z przedmiotu
- obserwacji wykonanych ćwiczeń,
- testu pisemnego,
- wykonywanych projektów,
- wykonywanych ćwiczeń,
- aktywności słuchacza podczas wykonywania zadań w grupie,
- jakości wykonania zadań przez słuchacza,
- pracy domowej.

Z uwagi na specyfikę zawodu część osiągnięć uczestników jest oceniana w trakcie wycieczek szkoleniowych i zajęć terenowych.

Osiągnięcia uczestników proponuje się sprawdzać różnorodnymi metodami: testy jednopoziomowe, sprawdzające zarówno wiedzę teoretyczną, jak i umiejętności praktyczne; testy pisemne zamknięte (na dobieranie, typu prawda/fałsz, wielokrotnego wyboru); testy otwarte (z luką); testy ustne.

Prowadzący zajęcia decyduje o zaliczeniu testów sprawdzających. Test uznany jest za zaliczony, gdy uzyskano minimum poprawności:

- 50% - przy treściach teoretycznych
- 75% - przy treściach praktycznych

Ponadto do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się stosowanie testów pisemnych, testy praktyczne, wykonanie projektów, próby pracy, prezentacje na forum grupy z przeprowadzonych prac.

Umiejętności praktyczne proponuje się sprawdzać na podstawie obserwacji czynności wykonywanych przez słuchacza w trakcie realizacji ćwiczeń. Podczas obserwacji należy zwrócić uwagę na:

- zaplanowanie wykonania zadania,
- wyszukiwanie i przetwarzanie rzetelnych informacji pozyskanych z różnych źródeł,
- poprawność merytoryczną wykonanych ćwiczeń praktycznych,

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

- umiejętność pracy w zespole.

Uczestnik kursu umiejętności zawodowych, który otrzymał zaliczenie otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu kursu umiejętności zawodowych SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 8. Weryfikacja programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 9. Weryfikacja programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
SPO.04.3. Pielęgnowanie dziecka zdrowego		
1) organizuje bezpieczne środowisko dziecka (ek)	1) ustala związek prawidłowej organizacji warsztatu pracy opiekuńczo wychowawczej z bezpieczeństwem dziecka	Organizowanie warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej Stosowanie zasad bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem
	2) stosuje zasady bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem	Stosowanie zasad bezpieczeństwa w pracy z dzieckiem
	3) organizuje warsztat pracy opiekuńczo- wychowawczej	Organizowanie warsztatu pracy opiekuńczo-wychowawczej
	4) wymienia istniejące atesty stosowane w oznaczeniach pomocy dydaktycznych, zabawek i innych przyborów	Oznaczenia, certyfikaty i atesty zabawek dla dzieci
	5) wykorzystuje w pracy pomoce dydaktyczne, narzędzia, przybory i zabawki bezpieczne dla dziecka	Dobieranie pomocy dydaktycznych, narzędzi, przyborów i zabawek bezpiecznych dla dziecka

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
2) pomaga w zaspokajaniu potrzeb dziecka zdrowego (ek)	1) wymienia rodzaje potrzeb dziecka zdrowego	Zaspokajanie potrzeb dziecka zdrowego
	2) klasyfikuje potrzeby dziecka zdrowego	Zaspokajanie potrzeb dziecka zdrowego
	3) rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne z uwzględnieniem wieku i indywidualnych możliwości dziecka	Zaspokajanie potrzeb dziecka zdrowego
3) wykonuje zabiegi higieniczno-pielęgnacyjne zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w placówce sprawującej opiekę nad dzieckiem (ew)	1) wymienia zasady i procedury obowiązujące podczas wykonywania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka	Wykonywanie zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
	2) planuje czynności niezbędne do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka	Wykonywanie zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
	3) dobiera środki i materiały do wykonania zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka	Wykonywanie zabiegów higieniczno-pielęgnacyjnych u dziecka
4) prowadzi działania profilaktyczne oraz prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom wieku dziecięcego (ek)	1) wyjaśnia pojęcia: profilaktyka i zachowanie prozdrowotne	Profilaktyka i zachowanie prozdrowotne
	2) planuje działania w zakresie profilaktyki próchnicy	Profilaktyka i zachowanie prozdrowotne
	3) wskazuje sposoby zapobiegania chorobom wieku dziecięcego	Profilaktyka i zachowanie prozdrowotne
	4) opisuje działania profilaktyczne zapobiegające chorobom wieku dziecięcego	Profilaktyka i zachowanie prozdrowotne
5) ocenia rozwój fizyczny i psychomotoryczny dziecka (ew)	1) określa rodzaje dokumentacji rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
	2) analizuje dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
	3) wypełnia dokumentację rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
	4) wyjaśnia pojęcie: norma rozwojowa	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
	5) wykorzystuje znajomość norm rozwojowych do określenia poziomu rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka
	6) wymienia metody oceny rozwoju psychomotorycznego dziecka	Ocena rozwoju fizycznego i psychomotorycznego dziecka

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
6) rozpoznaje symptomy występowania przemocy wobec dziecka (ew)	1) opisuje objawy krzywdzenia dziecka	Symptomy przemocy wobec dziecka
	2) wymienia procedury prawne w przypadku krzywdzenia dziecka	Symptomy przemocy wobec dziecka
	3) przedstawia zasady współpracy z instytucjami działającymi na rzecz ochrony prawnej dziecka	Symptomy przemocy wobec dziecka
7) dba o prawidłowe żywienie dziecka dostosowane do wieku zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka (ek)	1) wymienia normy żywieniowe zgodnie z zaleceniami Państwowego Instytutu Higieny oraz Instytutu Matki i Dziecka dostosowane do wieku dziecka	Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka
	2) przedstawia zasady żywienia małego dziecka	Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka
	3) opracowuje jadłospis dla dziecka dostosowany do wieku	Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka
	4) analizuje jadłospisy pod kątem zawartości składników pokarmowych	Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka
	5) przygotowuje posiłki dla dziecka	Dbanie o prawidłowe żywienie dziecka
8) analizuje dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego (ew)	1) określa rodzaje dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego	Wypełnianie dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
	2) wypełnia dokumentację pielęgnacyjną dziecka zdrowego	Wypełnianie dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
	3) przygotowuje ramowy i indywidualny plan opieki nad dzieckiem	Wypełnianie dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
	4) dostosowuje ramowy plan opieki nad dzieckiem do specyfiki placówki, w której przebywa dziecko	Wypełnianie dokumentacji pielęgnacyjnej dziecka zdrowego
9) współpracuje z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej (ew)	1) rozróżnia rodzaje działań terapeutycznych	Współpraca z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
	2) wymienia formy i zasady współpracy uwzględniające specyfikę placówki opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa dziecko	Współpraca z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
	3) dobiera formy i metody współpracy z zespołem terapeutycznym w zależności od potrzeb dziecka	Współpraca z zespołem terapeutycznym placówki opiekuńczo-wychowawczej
10) charakteryzuje rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem (ep)	1) wymienia rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem	Rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem
	2) wymienia zadania placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem	Rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych sprawujących opiekę nad dzieckiem